

Acad. Roy. Scienc. d'Outre-Mer
Biographie Belge d'Outre-Mer,
T. IX, 2015, col. 100-102

DE VEUSTER (*Jozef, Pater Damiaan*), Priester-missionaris uit de Congregatie der Heilige Harten (Picpus) (Tremelo, Brabant, 03.01.1840 – Molokai, Hawaii, 15.04.1889).

Jozef De Veuster werd geboren te Tremelo (Brabant) op 3 januari 1840. Hij was het zevende kind in het gezin van Frans De Veuster, graanhandelaar, en Catharina Wouters. Jozef liep middelbare school in Werchter en studeerde een jaar, in 1858, aan de Middelbare Rijks-school te Braine-le-Comte (Henegouwen). Zijn vader zag in Jozef een mogelijke opvolger in zijn bedrijf en wou dat hij Frans leerde. Jozef verkoos evenwel, eind 1858, toe te treden tot de Congregatie der Picpussen, in Leuven. Zijn oudere broer August, pater Pamphile, was reeds in deze orde opgenomen. Het noviciaat van Jozef begon in 1859 waarbij zijn oversten hem duidelijk maakten dat hij te weinig gestudeerd had om priester te worden. Hij werd als werkbroeder opgenomen, met Damiaan als kloosternaam. Damiaan wou zijn achterstand inhalen en studeerde Frans en Latijn. In juni 1859 werd de jonge novice naar Parijs gestuurd om er verder

Latijn, Grieks en Frans te studeren. Na anderhalf jaar legde hij zijn plechtige geloften af. In 1861 keerde Damiaan naar Leuven terug om theologie te studeren.

In 1863 werd Damiaans broer, pater Pamphile, priester gewijd. Hij was bestemd om datzelfde jaar als missionaris naar de Sandwicheilanden, het huidige Hawaii, te vertrekken. Maar Pamphile kreeg tyfus en een lange reis naar de Stille Zuidzee was uitgesloten. Damiaan stelde voor in plaats van zijn broer te vertrekken, wat hem door zijn oversten toegestaan werd. In oktober 1863 reisde hij naar de hoofdzetel van de Picpussen in Parijs, vanwaar hij met vijf confraters naar Bremen in Duitsland vertrok om er aan boord van de driemaster R.W. Wood uit te varen. Ze staken van wal op 8 november 1863 en kwamen op 19 maart 1864, na vier maand op zee, te Honolulu aan. De bisschop van Honolulu, de Franse Louis Maigret, wijdde Damiaan tot priester in juni 1864 in de kathedraal van Onze-Lieve-Vrouw van de Vrede. Hij werd als missionaris uitgestuurd naar het Punadistrict van het 'big island' Hawaii. Begin 1865 werd hij verplaatst naar Kahola, in het noordelijke gedeelte van het eiland. Hij bleef er negen jaar en kreeg er de bijnaam van priester-timmerman door de bouw van acht kerken in zijn missiegebied. In 1873 vroeg bisschop Maigret een vrijwilliger om de leproserie van Molokai te verzorgen. Damiaan bood zich aan en kwam in mei 1873 in Molokai aan. Op het ogenblik van zijn aankomst verbleven op Molokai achthonderd dodelijk zieken die er afgezonderd leefden op een landtong, Kalaupapa, die aan de noordkant door de zee begrensd was en aan de zuidkant door een hoge steile rotswand. Het belette de lepralijders terug te keren, en ze leefden er in een schrijnende toestand van uitsluiting en hoopeloosheid. Oorspronkelijk was het de bedoeling van de bisschop om de zendeling-missionaris om de drie maanden te vervangen. Damiaan zou er evenwel de volgende zestien jaar van zijn leven doorbrengen. Damiaan woonde in het dorp Kalawao, aan de oostelijke zijde van de landtong. Hij heeft er zich met alle kracht ingespannen om de lichamelijke en geestelijke nood van de lepralijders te lenigen. Hij legde een waterleiding aan, bouwde huisjes, verzorgde wonden, richtte een weeshuis op, voerde onderhandelingen met de regering, zette zich in om materiële steun te verkrijgen, ook van buiten Hawaii. Na enkele jaren waren de twee melaatsendorpen, Kalawao en Kalaupapa, geordend en zindelijk geworden. Damiaan gaf aan de gemeenschappen hun levensmoed terug. De media maakten het werk van Damiaan wereldbekend. Vanuit Engeland en Amerika ontving hij belangrijke steun. In 1874 werd door Dr. Karl Hansen, in Noorwegen, de leprabacil geïsoleerd. Deze ontdekking leidde evenwel pas in 1940 tot de ontwikkeling van afdoende medicatie. De laatste

jaren van zijn leven zette Damiaan zich in om zijn werk in Molokai te laten verdergaan. In 1886 kreeg hij hulp van de Amerikaanse broeder J. Dutton.

In 1888 kwam priester L. Conrardy, uit het bisdom Luik, hem gezelschap houden. Drie zusters franciscanessen kwamen het weeshuis verzorgen.

Pater Damiaan stierf op 15 april 1889. In 1936 werden zijn stoffelijke resten plechtig naar België overgebracht en bijgezet in de St.-Antoniuskapel in Leuven. Hem werd hulde gebracht door de hoogste kerkelijke en burgerlijke overheid. Een informatief proces voor zaligverklaring werd in 1938 ingezet. Het apostolisch proces begon te Rome in 1955. Op 4 juni 1995 werd Pater Damiaan in de basiliek van Koekelberg door Paus Johannes Paulus II zalig verklaard. Op 11 oktober 2001 werd Pater Damiaan te Rome door Paus Benedictus XVI heilig verklaard. Het werk van Pater Damiaan heeft een wereldwijd bewustzijn verwekt van de tragiek van de melaatsheid. Hij heeft de verbanning van de lepralijders doorbroken en hun wederopname in de gemeenschap mogelijk gemaakt. In vele landen werden sindsdien instellingen en studiecentra in het leven geroepen om de lepra te bedwingen, een doelstelling die in de loop van deze eeuw in het vooruitzicht staat.

7 maart 2002.

R. Dudal (†).

Bronnen: er zijn talloze boeken en artikels gewijd aan het leven en werk van Pater Damiaan. De hierna vermelde referenties zijn beperkt tot degene die voor deze beknopte biografie geraadpleegd werden: BROWN, P. 1987. *Father Damian*. UK, Exley publ. Ltd. Watford. — DAWS, G. 1989. *Pater Damiaan, de heilige man van Molokai*. Brussel, Lannoo. — FASSEUR, H. 1983. *De Veuster*. Jozef. Brussel, Koninklijke Acad. van België, *Nationaal Biografisch Woordenboek*, X: 661-663. — *Het Volk* 1995. *Damiaan, een leven voor de melaatsen*. Gent.